

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23CoP/23/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2515201512
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 04. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Janka Benkovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2515201512.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Janky Benkovičovej a sudcov JUDr. Ľubice Bundzelovej a Mgr. Matúša Staríčka, vo veci navrhovateľky Z. X., nar. XX.XX.XXXX, s trvalým pobytom R. XXX, proti osobe povinnej prispievať na výživu nevydatej matky G. A., nar. XX.XX.XXXX, s trvalým pobytom R. M. XXXX/X, U., zastúpený Mgr. et. Mgr. Natália Bucková, advokátka so sídlom Školská 16, Drahovce, o určenie príspevku na výživu nevydatej matky, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Piešťany č. k 5C/51/2015 - 548 zo dňa 18. októbra 2021, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok okresného súdu sa v časti I. výroku p o t v r d z u j e .
- II. Rozsudok okresného súdu sa v časti II. výroku o trovách konania mení tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.
- III. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Piešťany, ako súd prvej inštancie odvolaním napadnutým rozsudkom návrh zamietol (I. výrok). O trovách konania rozhodol tak, že osobe, ktorá je podľa návrhu povinná platiť výživné, priznal náhradu trov konania voči navrhovateľke v rozsahu 100 % (II. výrok).

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že navrhovateľka sa návrhom domáhala určenia príspevku na výživu nevydatej matky vo výške 100,- eur mesačne od narodenia maloletého dieťaťa, ktorý sa narodil mimo manželstva a príspevku na úhradu nákladov spojených s tehotenstvom a pôrodom, pričom pred narodením dieťaťa bola nezamestnaná, v súčasnosti je na materskej dovolenke s rodičovským príspevkom vo výške 226,- eur mesačne a iný príjem nemá.

3. Prvoinštančný súd vec právne posúdil podľa § 74 ods. 1, § 75 ods. 1, 2 Zákona o rodine (ďalej len „ZoR“) a dospel k záveru o nedôvodnosti návrhu navrhovateľky na výživné, pretože dlhodobo koná v rozpore s dobrými mravmi, keď zanedbáva starostlivosť o maloletého (vycestovanie do zahraničia na dobu jedného mesiaca a ponechanie maloletého v starostlivosti rodičov bez možnosti povinného stretávať sa s ním), dlhodobo a opakovane znemožňuje styk povinnému s maloletým, nespolupracuje s úradom práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej aj „ÚPSVaR“). Tiež mal za preukázané realizovanie platieb povinného v prospech navrhovateľky mimo bežného výživného, teda na jej výživu v období po narodení maloletého na ňu prispel. Poukázal na platby povinného v prospech navrhovateľky spolu vo výške 3.820,- eur, z ktorej sumy 1.600,- eur bolo na vyplatenie exekúcií, 400,- eur, 800,- eur a 670,- eur v hotovosti, dňa 13.03.2013 došlo k výberu z účtu povinného výške 800,- eur, pokladničným dokladom zo dňa 27.09.2013 bola preukázaná suma 20,- eur navrhovateľkou ako poplatok za prítomnosť otca pri

pôrode a aj z bankových dokladov označených povinným ako prevody na účet navrhovateľky bolo zrejme odoslanie sumy 100,- eur dňa 05.09.2013, 100,- eur dňa 05.12.2014, 150,- eur dňa 08.04.2015, 100,- eur dňa 08.06.2015, 120,- eur dňa 05.03.2015 a 100,- eur dňa 07.05.2015, bez udania účelu prevodu. Navrhovateľka k sume 670,- eur vyplatenej povinným nevedela uviesť za akým účelom túto sumu prijala, pričom potvrdila, že jej povinný vtedy poslal po 100,- eur mesačne, ohľadne exekúcie vo výške 1.600,- eur tvrdila, že to bol dlh na jej zdravotnom poistení, úhradu ktorej sumy povinným potvrdila, rovnako potvrdila sumu 400,- eur, i keď tvrdila, že to bol príspevok povinného na kúrenie v období, keď žili aj s jej rodičmi v jednej domácnosti. Sumu 350,- eur navrhovateľka prijala údajne za účelom kúpy postele, ktorej náklady hradila ona, povinný údajne prispel sumou 100,- eur a posteľ si mohol vziať, pričom zostala jej. K platbám vo výške 629,60 eur a 64,33 eur navrhovateľka uviedla, že kúpil povinný veci pre maloletého, avšak potraviny nekupoval pre ňu, ale pre potreby svojej rodiny. Ďalej mal okresný súd za preukázané, že styk povinného s maloletým dieťaťom bol upravený rozsudkom sp. zn. 13P/326/2014, právoplatným dňa 03.02.2017, pričom z dokazovania vyplynulo, že navrhovateľka dlhodobo predmetné rozhodnutie nerešpektuje, v dôsledku čoho povinný vykonal oznámenie na OR PZ v Trnave ohľadne priestupku proti občianskemu spolunažívaniu - nerešpektovaniu rozhodnutia súdu vo veci starostlivosti o maloleté dieťa. Povinný viackrát kontaktoval ÚPSVaR z dôvodu, že maloletého nevidel niekoľko mesiacov, pričom navrhovateľka to odôvodnila chorobnosťou dieťaťa a na príslušný úrad sa nedostavila. Povinný sa domáhal nariadenia neodkladného opatrenia, a to zákazu vycestovania navrhovateľky s maloletým, ktorému návrhu bolo vyhovené uznesením sp. zn. 9P/146/2017 zo dňa 28.11.2017, pričom navrhovateľka ani predmetné rozhodnutie nerešpektovala a s maloletým vycestovala, ktorú skutočnosť nepoprela. Povinný preukázal cestovnými dokladmi preukazujúcimi jeho snahu o stretávanie sa s maloletým, pričom navrhovateľka mu nezdvihala telefón a na stretnutia sa nedostavila, ktoré jeho tvrdenie preukazuje aj zápisnica z Okresného súdu Piešťany zo dňa 20.12.2018.

4. O trovách konania rozhodol okresný súd podľa § 55, § 58 CMP tak, že vzhľadom na okolnosti prípadu považoval za spravodlivé nahradiť povinnému trovy konania, ktoré mu vznikli v rozsahu 100 %. Počas celého konania sa prvoinštančný súd snažil o zmierenie účastníkov konania, čo ponúkal navrhovateľke aj povinný tým, že jej zaplatí sumu 1 200,- eur po 50,- eur mesačne, ktorú ponuku navrhovateľka neprijala s odôvodnením, že sa chce súdiť. S uvedenou snahou pokračoval povinný aj po rozhodnutí odvolacieho súdu, s ktorým jeho návrhom navrhovateľka nesúhlasila a trvala na podanom návrhu. Konanie navrhovateľky považoval za zasahujúce do emocionálneho vývinu maloletého tým, že mu odopiera kontakt s otcom, pričom maloletý sa narodil dňa 27.09.2013 a ku dňu rozhodnutia má 8 rokov, pričom navrhovateľka je nezamestnaná, teda sa vo väčšej miere spolieha na pomoc svojich rodičov a výživné ako aj platby od povinného, pričom jej nechotu prijať ponúknutú možnosť dohody o výživnom vyhodnotil ako snahu získať od povinného majetkový prospech pre svoje potreby bez toho, aby recipročne umožňovala aspoň stretávanie sa maloletého s povinným.

5. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala navrhovateľka v zákonnej lehote odvolanie a žiadala, aby odvolací súd rozsudok prvoinštančného súdu zmenil tak, že zaviazá povinného k vyživovacej povinnosti na jej osobu spolu vo výške 2.400,- eur a zároveň jej prizná náhradu trov konania.

6. Uvádza za zaujatosť sudkyne a nesprávne prešetrenie veci ako aj klamstvá a vydieranie ju povinným z pomsty. Namietala konštatovanie dobrých mravov, povinnému nikdy v styku s maloletým nebránila, môže si ho kedykoľvek vyzdvihnúť, zavolať mu a napísať, no nikdy vopred nenapísal a aj keď prišiel bez ohlásenia, tak mu maloletého odovzdala. Poukázala o nezájem povinného o maloletého čoho dôkazom sú jeho návštevy na polícii a príslušného úradu namiesto návštev maloletého. Rovnako za dezinformáciu považovala jej vzťah s mužom mimo Európskej únie. Konštatovala, že z dôvodu starostlivosti o maloletého si nemá možnosť zabezpečiť iný príjem.

7. Povinný vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľky navrhol rozsudok prvoinštančného súdu ako vecne správny potvrdiť a zároveň žiadal priznať náhradu trov konania. Poukázal na úhradu nemalých súm nielen v prospech navrhovateľky, ale aj maloletého, ktoré platby zdokladoval potvrdeniami a pokladničnými dokladmi, z ktorých bol zrejmy nákup detského tovaru ako aj ďalšie nákupy v Piešťanoch v období, keď sa ešte stretávali a aj ďalšie doklady preukazovali platby pre navrhovateľku. V prospech navrhovateľky bola uhradená suma vo výške 3.893,85 eur a podľa ďalších dokladov jej uhradil sumu 264,33 eur, pričom ďalšie platby uskutočnil v prospech navrhovateľky v roku 2017 spolu v sume 480,- eur, teda v prospech navrhovateľky vykonal úhradu vo výške 4.638,18 eur s tým, že časť z týchto prostriedkov išla na nákupy, časť maloletému a časť na navrhovateľku, časť na vyplatenie jej exekúcií,

časť na nákup nábytku a potrieb pre domácnosť navrhovateľky a aj po rozdelení uvedených platieb zostanú v prospech navrhovateľky platby spolu vo výške 2.594,25 eur pozostávajúce zo sumy 1.600,- eur na vyplatenie exekúcie, 244,- eur na vyplatenie druhej exekúcie, 400,- eur na náklady kúrenia a 350,- eur na kúpu postele, ktorá suma prevyšuje sumu požadovanú navrhovateľkou. Úhradu predmetných platieb potvrdila aj navrhovateľka na pojednávaní dňa 19.04.2021, pričom rozporovala len malú časť z daných súm, ale prvoinštančný súd mal za preukázanú úhradu celkovej sumy 3.820,- eur. Ďalej poukázal aj na záver vyjadrený v uznesení odvolacieho súdu sp. zn. 25Co/180/2019, ktorým bol zrušený a vrátený prvý rozsudok okresného súdu zo dňa 12.06.2019. Navrhovateľka bola pred otehotnením dlhodobo nezamestnaná, keďže nejavila záujem o prácu a práve prostredníctvom maloletého a s tým spojených nárokov ako aj príspevku na jej výživu si chce dofinancovať svoje potreby. Podľa neho nepreukázala pokles životnej úrovne v súvislosti s tehotenstvom a pôrodom, keďže doložila potvrdenia o zamestnaní len za veľmi krátku dobu, zväčša od roku 2015 bola nezamestnaná, teda aj v období pred otehotnením. Ďalej poukázal na dlhodobé zabraňovanie navrhovateľkou v styku s maloletým, čoho dôkazom je jeho návrh na výkon rozhodnutia pod sp. zn. 9Em/7/2017, v ktorom konaní bolo rozhodnuté o zastavení konania potom, čo na návrhu netrval, pretože konanie o výkon rozhodnutia trvalo celé 4 roky a s maloletým sa odcudzil, teda nevidel význam vo výkone rozhodnutia. V období rokov 2015 a 2021 videl maloletého len sporadicky, keď prišiel neohlásene a matka bola doma, teda podľa neho zabraňovaním styku s dieťaťom koná v rozpore s dobrými mravmi a napriek tomu žiadala príspevok na svoju výživu. Preukazoval záujem o maloletého, za ktorým jazdil, ale navrhovateľka mu stretnutia neumožňovala, na čo predložil viaceré dôkazy a preukazujú to aj pripojené konania. Jeho mesačný príjem je takmer rovnaký ako jeho mesačné výdavky a po uhradení výživného mu už nezostávajú žiadne finančné prostriedky. Poukázal na viaceré výzvy navrhovateľke prvoinštančným súdom na uzatvorenie dohody s ním, keď jej navrhoval úhradu sumy 1.200,- eur, ktorú ponuku odmietla, čoho dôkazom toho sú aj zápisnice z pojednávaní dňa 18.10. a 19.04.2021. Preto žiadal priznať náhradu trov konania s poukazom na postoj navrhovateľky, rozpor jej konania s dobrými mravmi a skutočnosť, že bola viackrát vyzvaná na uzatvorenie dohody s ním. O celkovom vzťahu a správaní sa navrhovateľky svedčia aj dôkazy z pripojených spisov, pretože navrhovateľka vyvoláva tiež ďalšie konania alebo svojim správaním vyvolala nutnosť ďalších konaní ním iniciovaných a to pred Okresným súdom Piešťany vedených pod sp. zn. 13P/326/2014, sp. zn. 13P/44/2020 o zvýšenie výživného, sp. zn. 13P/70/2015 o zmenu priezviska, sp. zn. 9P/146/2017 o nariadení neodkladného opatrenia zákazu vycestovania matky s maloletým, sp. zn. 15C/221/2015 o zapretie otcovstva ako aj sp. zn. 9Em/7/2017 o výkon rozhodnutia. Pokiaľ ide o tvrdenia navrhovateľky o údajnom vydieraní z pomsty, navrhovateľka nekonkretizovala v akom konaní by malo spočívať, nepredložila na uvedené tvrdenie žiadne dôkazy a rovnako za nepravdivé boli jej tvrdenia o nebránení v styku s maloletým, čoho dôkazom sú predložené potvrdenia z ÚPSVaR a polície. Rovnako za nepravdivé považoval tvrdenie navrhovateľky o jeho možnosti si maloletého kedykoľvek vyzdvihnúť, čo preukazuje ňou odoslaný email dňa 09.07.2019. Tvrdenie matky o nemožnosti zabezpečiť si iný príjem považoval za absurdné, keďže maloletý má 8 rokov a nemá zhoršený zdravotný stav, nevyžaduje si sústavnú opateru.

8. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“), vec preskúmal v rozsahu určenom ustanoveniami § 65 a § 66 CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a rozsudok súdu prvej inštancie v časti I. výroku podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil. Rozsudok súdu prvej inštancie v časti II. výroku podľa § 388 CSP zmenil, pretože nezistil dôvody na jeho potvrdenie alebo zrušenie.

9. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

10. Predmetom konania pred súdom prvej inštancie je konanie o návrhu navrhovateľky na určenie príspevku na jej výživu. V odvolacom konaní je prieskum či odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny z dôvodu, že návrh zamietol. Pokiaľ ide o návrh navrhovateľky o úhradu nákladov spojených s tehotenstvom a pôrodom, tento nárok bol zamietnutý rozsudkom okresného súdu č. k. 5C/51/2015-231 zo dňa 12.06.2019 (II. výrok), ktorý nebol napadnutý odvolaním, z ktorého dôvodu je rozhodnutie v tejto časti právoplatné.

11. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj celého obsahu spisu dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu potrebnom na vyhlásenie rozsudku,

na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a na vec aplikoval správne ustanovenia zákona.

12. Podľa § 75 ods. 1 ZoR, pri určení výživného prihladne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihladne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihladne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

13. Podľa § 75 ods. 2 ZoR, výživné nemožno priznať, ak by to bolo v rozpore s dobrými mravmi; to neplatí, ak ide o výživné pre maloleté dieťa.

14. Dobré mravy, hoci ide o zákonný pojem, nie sú v zákone priamo definované. Pojmom dobré mravy možno rozumieť pravidlá morálneho charakteru, aj keď za určitých okolností môžu nadobudnúť povahu právnej normy. Ich obsah spočíva vo všeobecne platných zásadách morálky, u ktorých je daný všeobecný záujem na ich rešpektovaní. Ak tieto zásady premietneme do vzájomného vzťahu subjektov občianskeho práva, ide o elementárnu slušnosť, vzájomné rešpektovanie sa a potrebnú mieru tolerancie, a to všetko v spoločensky vhodnej miere a únosnosti.

15. Vzhľadom na charakter citovaného ustanovenia § 75 ods. 2 ZoR, ktoré patrí k právnym normám s neurčitou, abstraktnou hypotézou, je vždy úlohou súdu, aby podľa svojho uváženia, s ohľadom na okolnosti prípadu, sám túto hypotézu vymedzil. Otázka nemožnosti priznania výživného, ak by to bolo v rozpore s dobrými mravmi, je vždy výsledkom posúdenia vysoko individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach. Vyriešením takto vysoko individuálnej otázky sa doposiaľ nemôže vytvoriť ustálená rozhodovacia prax, pretože pri posúdení a hodnotení zákonom ustanovených východísk postupujú súdy vždy diferencovane v každom konkrétnom prípade a nezotrvávajú na určitých striktných hraniciach (uznesenie NS SR sp. zn. 7Cdo/298/2018 z 25. 09. 2019, 3 Cdo 226/2017). V tejto súvislosti je nutné doplniť, že vo všeobecnosti závery súdov pri posudzovaní otázky nemožnosti priznania výživného, ak by to bolo v rozpore s dobrými mravmi, sú výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré v konaní vyšli najavo, a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súd viedli k prijatiu toho-ktorého rozhodnutia. Aj podľa NS SR nie je možné precedenčne zaviazat' súdy ku konkrétnemu spôsobu rozhodovania pri existencii určitej okolnosti, keďže posúdenie rozporu s dobrými mravmi je vždy výsledkom posúdenia individuálnych skutkových okolností každej prejednávanej veci vo vzájomných súvislostiach. Preto ani nemôže reálne existovať ustálená rozhodovacia prax ohľadom spôsobu určenia, kedy možno hovoriť o priznaní výživného v rozpore s dobrými mravmi, pretože každé jedno rozhodnutie je individuálne pre daný prípad a nemôže byť považované za pravidlo pre iné prípady, i keby formálne vykazovali rovnaké skutkové okolnosti.

16. V danej veci okresný súd rozhodoval o nároku navrhovateľky podľa § 74 ods. 1 ZoR, podľa ktorého je otec dieťaťa, za ktorého matka dieťaťa nie je vydatá, povinný najdlhšie po dobu dvoch rokov, najneskôr odo dňa pôrodu prispievať matke primerane na úhradu jej výživy a poskytnúť jej príspevok na úhradu nákladov, spojených s tehotenstvom a pôrodom. V prípade príspevku na výživu nevydatej matky ide o mesačne sa opakujúcu dávku výživného. Vyživovacia povinnosť je teda časovo obmedzená na dva roky, pričom jej začiatok možno určiť najskôr dňom, kedy nevydatej matke klesli po prvýkrát príjmy v dôsledku tehotenstva. Najneskôr však táto vyživovacia povinnosť vznikne dňom pôrodu. Oprávnenou je matka dieťaťa, teda žena, ktorá dieťa porodila, a ktorá za otca dieťaťa nie je vydatá. Cieľom tohto ustanovenia je uľahčiť nevydatej matke existenčné podmienky, do ktorých sa dostane v súvislosti s tehotenstvom a pôrodom. Podmienkou priznania tohto príspevku je skutočnosť, že v dôsledku tehotenstva a pôrodu došlo na strane nevydatej matky k zníženiu príjmov. Výška príspevku je daná primeranosťou, čo značí, že výživné by malo vyrovnávať zníženú životnú úroveň matky v čase tehotenstva a po pôrode s jej životnou úrovňou pred tehotenstvom. Na rozdiel od výživného na dieťa tak účelom nie je vyrovnanie životnej úrovne s otcom dieťaťa, ale s pôvodnou životnou úrovňou samotnej matky. Súd zisťuje konkrétne náklady a potreby matky a zákonné hľadiská pre určenie rozsahu vyživovacej povinnosti (schopnosti, možnosti, majetkové pomery povinného, potencialitu príjmov, súlad s dobrými mravmi).

17. V preskúmvanej veci okresný súd viazaný právnym názorom odvolacieho súdu vyjadreným v uznesení č. k. 25Co/180/2019-263 zo dňa 18.02.2020 skúmal a porovnával majetkové pomery

navrhovateľky v období pred tehotenstvom, počas neho ako aj po pôrode, poukázanie platieb povinného navrhovateľke, ich účel, ako aj dôvodnosť návrhu s poukazom na § 75 ods. 2 ZoR týkajúci sa dobrých mravov. Majetkové pomery povinného skúmal do tej miery, či je povinný schopný takýto kompenzačný príspevok na výživu matke dieťaťa platiť a či si túto povinnosť neplnil tým, že uskutočňoval viaceré platby či už na vyplatenie dlhov navrhovateľky vymáhaných v exekučnom konaní, na nákup potrieb a pod..

18. Podľa zistení prvostupňového súdu sa navrhovateľke príjem v súvislosti s tehotenstvom a pôrodom neznížil, ale okresný súd s poukazom na výsledky dokazovania vykonaného v rozsahu potrebnom na určenie, či bude povinný schopný uvedenú sumu navrhovateľke mesačne po dobu dvoch rokov platiť, zamietol návrh z dôvodu rozporu s dobrými mravmi. Taktiež okresný súd poukázal na povinným poukázanú sumu celkovo vo výške 3.820,- eur navrhovateľke na jej výživu.

19. Odvolací súd súhlasí so záverom okresného súdu, teda že konanie navrhovateľky vykazovalo znaky konania v rozpore s dobrými mravmi, pretože sa vymyká z morálnych a etických pravidiel, keď povinnému ako rodičovi ich spoločného dieťaťa, navrhovateľka neustále marí styk s týmto dieťaťom, pričom dodržiavanie týchto pravidiel sa sleduje aj v rámci realizácie rodičovských práv, medzi ktoré patrí aj právo povinného na styk s maloletým.

20. Nedôvodnosť návrhu navrhovateľky preukazujú aj ďalšie zistenia, podľa ktorých sa povinný podieľal na výžive navrhovateľky v rozhodnom období od narodenia maloletého (ale aj pred jeho narodením) platbami uvedenými okresným súdom v bode 41. odôvodnenia jeho rozsudku.

21. Navrhovateľka v odvolaní neuviedla žiadne relevantné skutočnosti spochybňujúce tieto závery okresného súdu, ani neuviedla žiadne dôkazy na podporu svojím námietok, len vo všeobecnej rovine namietala rozsudok prvoinštančného súdu, čím účinne nepoprela tvrdenia povinného ani záver okresného súdu o nedôvodnosti návrhu, z ktorého dôvodu dospel odvolací súd k záveru o správnosti rozsudku okresného súdu.

22. Preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v časti I. výroku ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP

23. Pokiaľ ide o správnosť výroku o trovách konania v rozsudku okresného súdu, tak odvolací súd ho nepovažuje za vecne správny.

24. Podľa ustanovenia § 388 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

25. Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

26. Podľa § 55 CMP, súd môže náhradu trov konania priznať aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé.

27. Podľa § 57 CMP, o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.

28. V konaniach podľa CMP v zásade platí, že každý z účastníkov si platí vzniknuté trovy konania sám. Vyplyva to z vyššie citovaného ust. § 52 CMP, ktoré vychádza z predpokladu, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak CMP neustanovuje inak.

29. Ide o generálnu klauzulu, ktorá zdôrazňuje výnimočnosť uplatňovania nároku na náhradu trov konania v prípadoch, ak to zákon výslovne pripúšťa. Prelomenie tejto zásady umožňuje len vo výnimočných prípadoch ust. § 55 CMP, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé. Zákon nekonkretizuje, komu môže súd podľa tohto ustanovenia náhradu trov konania priznať, preto nie je namieste zužujúci výklad, že tak môže urobiť len v prospech účastníka. Zákonodarca konštatoval, že materiálny korektív spravodlivého požadovania náhrady trov konania môže súd použiť vo všetkých typoch mimosporových konaní. Treba zároveň zdôrazniť, že pre aplikáciu § 55 CMP nie je nevyhnutným predpokladom úspech v konaní. Ako konštatoval Ústavný súd SR v rozhodnutí, sp. zn. IV. ÚS 147/08, pri

rozhodovaní o náhrade trov konania treba prihliadnúť s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu aj na spravodlivé riešenie vzťahov medzi účastníkmi konania, ktoré je neoddeliteľnou súčasťou materiálneho prístupu k výkonu súdnictva. Ústavný súd Českej republiky vo svojom náleze sp. zn. I. ÚS 170/11 zo dňa 03.01.2012 uviedol, že v materiálnom právnom štáte nejde len o formálnu aplikáciu práva bez ďalšieho, ale predovšetkým o dodržiavanie takých pravidiel správania, ktoré sú v súlade s hodnotami, na ktorých je právny poriadok vybudovaný. Právo nikdy nemôže byť interpretované len striktné či mechanicky, pretože takýto prístup so sebou spravidla prináša celkom neprijateľné dôsledky. Právo v spoločnosti neexistuje preto, aby takéto nerozumné a nespravodlivé dôsledky legitimizovalo, ale preto, aby prinášalo racionálne a spravodlivé usporiadanie vzťahov medzi jednotlivcami. Už z tejto základnej funkcie vyplýva, že riešenia, ktoré sa priečia tejto požiadavke rozumného či spravodlivého usporiadania vzťahov, sú neprijateľné. Súdu teda prísluší, aby sa zaoberal otázkou, či mechanická aplikácia zákona a inštrumentárií na jeho základe vytvorených nemôže priniesť nerozumné a nespravodlivé dôsledky. V prípade, že tomu tak je, je potrebné, aby takú interpretáciu a aplikáciu odmietol, a aby zvolil výklad a aplikáciu, ktorá bude racionálna a spravodlivá.

30. Odvolací súd sa nestotožnil s názorom okresného súdu, že sa v konaní vyskytli výnimočné okolnosti, pre ktoré by bolo spravodlivé sa odkloniť od vyššie uvádzanej zásady mimosporového konania ohľadom nároku na náhradu trov konania vyjadrenej v ust. § 52 CMP. Napriek tomu, že navrhovateľka zotrvala na návrhu počas celého konania, pričom prvým rozsudkom okresného súdu bolo jej návrhu vyhovené, ale v dôsledku odvolania bolo predmetné rozhodnutie odvolacím súdom zrušené, povinný nepreukázal, že išlo o zjavne bezúspešné uplatnenie práva alebo šikanózný návrh. Až výsledky dokazovania boli dôvodom zamietnutia návrhu navrhovateľky. Povinný návrh navrhovateľky považoval za nedôvodný, čoho dôkazom je aj jeho vyjadrenie k návrhu doručené okresnému súdu 01.07.2015 (viď na č. I. 10 spisu), ako aj jeho postoj vyjadrený na pojednávaní dňa 12.06.2019 pred okresným súdom (č. I. 224 spisu). Aj v odvolaní zo dňa 08.08.2019 proti prvému rozsudku okresného súdu povinný nesúhlasil s návrhom a ani na záver dokazovania pred okresným súdom povinný nesúhlasil s návrhom (č. I. 546 spisu). Neobstojí teda argumentácia povinného, že dôvodom priznania náhrady trov konania má byť postoj navrhovateľky, ktorá počas sporu odmietla jeho návrh dohody o úhrade sumy 1.200,- eur, keď uvedenému nezodpovedá obsah spisu. Skutočnosť, že navrhovateľka s navrhovanou sumou nesúhlasila nemôže byť na ujmu navrhovateľky, ktorá sa domáhala oveľa vyššej sumy. Po zrušení prvého rozhodnutia okresného súdu odvolacím súdom sa uskutočnili dve pojednávania a to dňa 19.04.2021 a 18.10.2021, pričom zápisnice z predmetných pojednávanií nepreukazujú tvrdenia povinného, ani právne posúdenie okresným súdom o nedôvodnosti návrhu. To, že navrhovateľka bola vyzvaná okresným súdom na vyjadrenie k návrhu povinného o jeho ochote zaplatať sumu 1.200,- eur, pričom nebola prístupná na uzavretie zmluvy, nemožno považovať za takú okolnosť, pre ktorú by bolo spravodlivé priznať návrhu trov konania povinnému. Povinný sa na jednej strane bránil nedôvodnosťou návrhu, no druhej strane navrhovateľke navrhoval úhradu určitej sumy (1.200,- eur) na výživné, ale aj to až v priebehu konania a to v apríli 2019, hoci konanie začalo v roku 2015. Relevantné boli konkrétne okolnosti prejednávanej veci vedúce navrhovateľku k uplatneniu práva na súde, pretože popierala platby povinného na jej výživu, ktoré sa preukázali ako platby na výživu navrhovateľky až po vykonaní rozsiahleho dokazovania a navyše bolo prvým rozhodnutím okresného súdu navrhovateľke vyhovené. Ani niekoľko iných sporov vedených medzi účastníkmi konania, pričom konania o zapretie otcovstva inicioval povinný, či povinným uvádzané tvrdenia navrhovateľky za klamlivé, nie sú dôvodom pre priznanie náhrady trov konania povinnému pre zachovanie spravodlivosti. V konaní teda neboli splnené podmienky pre priznanie náhrady trov podľa ust. § 55 CMP, kedy spravodlivosť priznania náhrady trov niektorému z účastníkov odôvodňujú okolnosti prípadu.

31. Preto odvolací súd rozsudok okresného súdu v časti II. výroku o náhrade trov konania podľa § 388 CSP zmenil tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania podľa § 52 CMP.

32. Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania aplikoval odvolací súd ust. § 52 CMP. Odvolací súd nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali aplikáciu § 55 CMP tak, ako to vyplýva z argumentácie uvedenej k zmene II. výroku okresného súdu o trovách konania.

33. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov členov senátu 3 : 0 (§ 393 ods. 2 veta druhá CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcim konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo

zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 CMP), môže mu súd uložiť pokutu do 1 000,- Eur (§ 382 ods. 1 CMP), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 CMP) alebo odňať maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnene premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 CMP) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 CMP).